

N O V A

S O Č Č A

(Izdaja za Gorico.)

„Nova Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 4:4
Pol leta „ 2:20.
Četrt leta „ 1:1

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

O
in „poslanice“ pla.
petit-vrsto:
8 kr., če se tis.
7 „ „ „ „ „
6 „ „ „ „ „ 3 „
Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.
Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski in Solski ulici po 8 kr.
Dopisi pošiljajo naj se urednistvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Nove Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.
Rokopisi se ne vračajo.

Gorica - klimatično zdravilišče

Reklama naj bi se delala za Gorico kot klimatično zdravilišče, to je: bobnalo naj bi se po časopisih, da se privabijo prezimovat v Gorico bogati gostje, kateri bi tu puščali svoje novice v prid hišnim gospodarjem, trgovcem, obrtnikom in sploh celemu mestu in okolici. Tako nekako je predlagal mestni župan goriški nedavno v seji mestnega starašinstva. O tem predlogu je v zadnji seji poročal v imenu finančnega odseka dr. Venuti, dokazuje potrebo reklame in priporočuje predlog, da se 10 krat zaporedoma objavi primerno oznanilo v „Fliegende Blätter“, kar bi stalo 180 gld.

Starašina prof. Culot je izpodbijal ta predlog, češ, da se je že lani potrosilo 200 gld. za tako oznanilo v „Fremden Zeitung“, kateri list je parkrat izšel, potem pa preminol. Opomnil je, da ni zadosti, da z reklamo vabimo tuje, ampak da jim moramo tudi kaj ponuditi, ker drugače se le prevarajo in potem ne pridejo več. Našel je, česa bi trebalo Gorici, da se prikupi kot zdravilišče.

Župan mu je pikro odvrnil: „Dajte mi 200.000 gld. za kanalizovanje, 100.000 gld. za ceste, potem še 200.000 gld. za druge reči, pa naredimo; a brez denarja ne moremo delati.“

Po precej živahni razpravi je mestni zbor z veliko večino sprejel predlog finančnega odseka in reklama se bo delala.

Toda po našem mnenju je bilo reklame že v izobilju in to jako raznovrstne: Delal jo je posebno rajnik, za Gorico jako zaslužni baron Czörnig s svojim obširnimi in laskavim popisom Gorice in Goriškega; delal jo je za njim znani pisatelj Noë, pričevaje v nemških novinah mikavne članke o podnebnih prednostih in naravni lepoti goriške okolice in drugih stranij naše dežele in spisal je v nemškem jeziku posebno knjigo „Gorica in okolica.“ Izšla je dalje v nemškem jeziku pisana knjižica „Vodnik za tuje“, zadosti zanesljiv kazipot po mestu in deželi; ustanovilo se je v Gorici posebno društvo, kojemu je naloga: pospeševati naše klimatično zdravilišče itd. A vsa ta reklama, vse to delovanje ni imelo do zdaj izdatnega uspeha. Nasprotno, lahko trdimo, da je začelo v zadnjih letih število prezimovalcev pojemati in da se krči celo ono penzionistov, ki je bilo poprej po odstopu Benečije dolgo časa skoro stanovitno, tako da je bila Gorica že pravi Penzionopolis.

Od kod to? Zakaj zaostaja v tem oziru naše mesto n. pr. za Meranom in drugimi zdravilišči južne Tirolske, dasi niso tam nič boljše podnebne razmere od naših?

Naj razložimo o tem nekatere svoje misli. V Gorici imamo glasilo neke stranke, ali recimo raje, neke svojati, katero pači javno mnenje ter kaže svetu, kakor bi ne vel med tukajšnjim prebivalstvom v obče čist avstrijski duh. Kdor čita redno list, ktereга imamo v mislih, razume gotovo, kaj menimo. Ker pa prinaša ta list vedno vse objave, naredbe in obravnave mestnega zastopa in jih prinaša v uradni obliki, to je doslovno, kakor se nahajajo v uradnih spisih, imajo ga povsod za nekako uradno občinsko glasilo. Če pa tak, recimo, poluradni list vse, kar se godi v sosednjem kraljestvu veselega ali tužnega, popisuje v obširnih člankih, izraževaje v njih svoje iskreno soradovanje ali sožalje, ob enem pa prezira ali le mrzlo omenja enake dogodke v domači državi, smatrajo tuji gostje, kateri ne poznajo dobro naših domačih razmer, to kot pojave občnega mnenja, s katerim se ujema tudi mestni zastop; zato pa vsi tisti, kateri goje avstrijsko čutstvo v svojih prsih, ne počutijo se dobro v takem mestu in ne pridejo več, ko so nam enkrat žaljeni obrnili hrbet.

Če se iz inozemstva sploh le redko kateri gost pozgublja v naše kraje, nam iz sosednjega kraljestva gotovo ni pričakovati prezimovalcev; saj ima Italija sama najslavnija klimatična zdravilišča ali zimovišča. Gorici se je torej v prvi vrsti ozirati na zimске goste iz severnejih avstrijskih dežel, in ti bi gotovo radi prihajali, kakor so o svo-

jem času že začeli, ako bi se pred vsem za to skrbelo, da se v omenjenem smislu popačeno javno mnenje popravi, da bodo naši gostje vedeli in čutili, da so prišli k svoji. Samo avstrijska Gorica more postati to, kar jo imenuje baron Czörnig — avstrijska Nizza.

Imovit gost računna dalje na to, da je uljudno sprejet, kamor pride, posebno če se ima tam muditi po več mesecev na leto. A oplasi ga in prepodi taka uljudnost, s kakoršno je te dni poprej omenjeno mestno glasilo pozdravilo umirovljenega predsednika kranjske dežele, barona Winklerja, vrnivšega se v domačo deželo glavno mesto, kjer je hišni posestnik in v vseh veljavnih krogih visokospoštovan. — „Naseli se v našem mestu“ — piše neotesani list, — „in če ga niso spokorile ljubljanske skušnje, imeli bomo jednega iskrenega slovenizatorja več v obličju Gospodovem. To je bilo za Gorico pač silna potreba!“

Vidite, tak čez vse mere surov pozdrav velja možu, kateri pride na večer svojega življenja počivat v Gorico; možu, kateri je dolgo let živel in posloval v deželi in za deželo, bil njen poslanec in podglavar, ki si je s svojim uspešnim delovanjem skupil zasluženi priznanj in odlikovanj; moža, kojega je celo italijanski Kormin zaradi njegovih znamenitih zaslug imenoval častnim svojim občanom. Če se brez vsakršnega povoda javno žalijo zaslužni domačini, koji se hočejo naseliti tu v Gorici — potem naj prihajajo tuji past se na cvetju židovske kulture!

Tako surovo obnašanje žali marsikoga, da ne mara živeti in naseliti se v Gorici.

Pred leti, ko je lahonska napetost še bolj cvetela (v zadnjem času so se ji nekoliko že potrupili ošabni rožički), bili so tu živeči tuji pogosto žaljeni v svojem narodnem mišljenju in čustvovanju, kar jih je toliko bolj odganjalo od Gorice. Mnogi lahonski so se bili namreč začeli bati za „italijanstvo“ lepe naše Gorice in dejali so: „Gorica naj raje pogine kakor da bi ne bila italijanska.“ Ker so pa tuji kvarili „italijansko lice“, zato so jim začeli delati kisle obraze in razne neprilike. Ker pa nihče za drag denar ne mara živeti v takih odnošajih, zato so tuji drug za drugim poiskali take kraje, kjer so bili prijaznejše sprejeti.

Prezimovalci iščejo si ne samo zdravega, ampak tudi gostoljubnega zavetja, kjer se jim za pošten denar pošteno ustreza v vsem, kar lahko zahtevajo v dobro urejenem klimatičnem zdravilišču.

Gorica ponuja sicer mnogo mikavnega, kar tujea lahko vabi in trajno zanima: Okolica je krasna, da je malo takih v širni državi, sprehajališča polna sprememb na vse strani; blizo je morje, blizu gorovje in ne predaleč od mesta so najlepši planinski kraji. Jahač, biciklist, hribolazec, in kakor so imenujejo vse vrste sportov, — vsak ima tu najlepšo priložnost razpašati svoje veselje po svojem okusu. — In vendar pogrešajo tuji pri nas še marsikaj, kar se jim v drugih zdraviliščih ponuja v obilni meri. Toda naša naloga ni o tem obširneje govoriti, kar so že nekteri mestni očetje v zadnji seji jasno in glasno razložili. Mi se popolnoma strinjamo s tistimi, kateri trdijo, da mera biti klimatično zdravilišče najprej tako urejeno, da ponuja imovitim gostom v vsakem oziru zdravo, prijazno, varno, z vsem mogočim konfortom oskrbljeno zavetje. Dokler tega ni, ostanejo oznanila mestnega zastopa prav na prayem mestu v „Fliegende Blätter“ kot drago plačan — dovtip.

Trozvezna politika

III.

Iz peresa odličnega slovenskega rodoljuba prejeli smo naslednji članek o tem predmetu:

O trozvezni politiki, oziroma o izjavi našega delegata dr. Gregorčiča v letošnjih delegacijah, treba je še nekoliko govoriti.

Trozvezni bistveni namen je (po besedilu zveze): varovati zaveznike pred

sakterim napadom po tuji sili ter vzdrževati na tak način blaginjo mira sredo-evropskim narodom, oziroma vsi Evropi. Trozvezi ni namen, da bi si zavezniki pomagali, ako kdo izmed njih plačena sosedu, ampak da se skupno postavijo v bran, ako bo kdo izmed njih napaden po kateri zunanji državi.

Kdor bi torej hotel Nemčijo napasti, imel bi opraviti s trozvezo; in kdor bi se Avstrije lotil, imel bi h kratu boj s tremi državami. Nemčija se boji Francije, ki ni pozabila in ne more pozabiti, da je leta 1871. prisiljena odstopila Nemčiji dve lepi in bogati pokrajini, Alzacijo in Lotaringijo. Proti Avstriji deluje na Ruskem neka stranka, katere glasnik je general Fadejev, ki je v posebni knjižici razvil načrt, po katerem treba Avstrijo razkosati in razdeliti med razne države. Rusi sploh so na nas hud, ker mislijo, da radi Avstrije so zgubili sad svojih bojev za oproščanje balkanskih narodov leta 1877.

Ako bi ne bilo trozveze (in drugih okoliščin) bi morda bilo že prišlo do boja na zahodu ali na vzhodu. Tako smo pa že mnoga let prosti vojskihni časov in čutimo napetost med evropskimi državami le v pretežkih butarah, ki nam jih naklada oboroženi mir, ki zahteva leto za letom večje žrtve za vojaštvo. Ko postanejo ta bre-mena povsem neznosna — če ne prej — počiv Evropi prva puška in tedaj bo sledilo gorje, kakersnega ni bilo že davno. Trozveza ima pa zaslugo (menijo mnogi politiki), da ta usodepolni čas, kolikor mogoče, oddaljuje od leta do leta.

Prijatelji trozveze nam vejo povedati mnoge ugodnosti, katere imamo od nje; govoré nam o „jamstvu miru“, po katerem hrepené vsi narodi in kateri neobhodno potrebujejo za svoje kulturno napredovanje in razvijanje. — Se bolj zgovorni so trozvezni nasprotniki, ki slikajo trozvezo v najčrnejših barvah, kakó da ona nikakor ni znamenje miru, marveč neizprosneга boja, in kakó da je uprav ona uzrok sedanjemu neznosnemu stanju, v katerem ječi cela Evropa pod ogromno težo „oboroženeга mira“, podprtega z desetimi milijoni bajonetov.

Med Slovenci vzbujajo trozveza pa še druge opravilčne pomisleke. Slovenci imajo, kakor vsak narod na svetu, naravno pravico, da živijo ne le kot posamezniki, oprti na državljane drugih narodnostij, ampak tudi kot narod. V to svrhu imajo pravico, da se dejanski spoštuje njihova narodnost, pred vsem njihov jezik v šoli, uradu in javnem življenju, tako da tudi brez znanja tujega jezika veljajo kot polnopravni državljani, da na podlagi svojega jezika imajo odprto pot do omike, do javnih služb med sabo, do popolne samouprave in svobode. To naravno pravico priznava in jamči tudi državni temeljni zakon avstrijski vsem narodom v državi, torej tudi Slovence.

Skušnja pa uči, da pri nas se daje prednost nemškemu življu in nemškemu jeziku, ki ni opravičena, še manj pa potrebna z ozirom na celokupnost države, in sicer na škodo slovenski narodnosti. Ziva priča temu nam je vojvodina koroška, kjer je bila do lanskega leta za 100.000 Slovencev jedna jedina ljudska šola s slovenskim učnim jezikom, kjer Slovenca tako mrzijo, da mu niti slovenskega imena ne pustijo, marveč ga tlačijo med Nemce. Slovenci štejejo na Koroškem blizu 30 odstotkov vsega prebivalstva in dajejo, ker so krepke in zdrave rasti, razmeroma več vojakov nego Nemci. Pri vsem tem je vpisanih pri domačem celovškem polku le 10 odstotkov na slovensko, vse drugo pa na nemško ime. To so stvari, ki morajo ugreti vsakterega Slovenca, ki drži še kaj na svojo narodnost.

In vse te in enake prikazni pripisujejo se po pravici uplivu trozveze, oziroma Nemčije, na avstrijsko notranjo politiko. Javna tajnost je, da nemški poslanec na Dunaju ne občuje samo v krogih zunanje našega ministerstva, ampak od časa do časa tudi v okolici sedanjega voditelja notranjih zadev. Ustno se pripoveduje, kaki stvari veljajo ti obiski in pogovori. In to mora Slovenca žaliti do srca.

Ako je naravna in neizogibna posledica trozvezi ono postopanje proti slovenskemu narodu, kateremu se naši državni

poslaneci leto za letom upirajo, potem moramo reči, da se ne upjemo s trozvezo, kajti ljubše nam je, da poginemo kot narod pod sovražnikovo roko nego v rokah, katerim je dolžnost, varovati nas in naše pravice. Slovenec pozna svoje dolžnosti do celokupne države in jih je vedno zvesto izpolnoval, ali svoji nalogi more edino le tedaj popolno zadostiti, ako se mu pustijo in razvijajo vse moči, ako se mu ne strižejo peruti, tujcu v zabavo in posmeh. Narod mora biti najprej krepak zase, potem je krepak na vse strani.

Naše zunanje zveze pa niso take, da bi neizogibno zahtevale notranjo politiko, ki bi bila Slovencev v kvar. Dokaz temu so nam prva leta Taaffejeve vlade do leta 1883. Takrat je obstala zveza z Nemčijo, kakor zdaj, in vendar nismo imeli posebnega povoda, pritoževati se o notranji upravi. Kranjci so dobili takrat celo deželnega predsednika barona Winklerja, po katerem zdaj splošno žalujejo.

Kar je bilo takrat mogoče, mogoče je tudi zdaj, in zahtevati moramo, da se notranja politika odluči od zunanje uprave, ker le tako bi mogli kdaj biti za trozvezo. Zunanja politika, bolje rečeno: naši zavezniki ne smejo kvariti naših notranjih odnošajev. Avstrija bo močna, ako bodo močni njeni pojedini narodi. Posamezni narodi pa ne morejo priti do moči, ako se ne morejo naravno in postavno razvijati.

Kdor čez mero čelha in goji nemški in italijanski živelj v Avstriji v škodo Slovencev, dela to v kvar državi; kajti Avstriji ne pristojta to, kar Italiji ali Nemčiji, ki ste nacionalni državi, v katerih ima eden narod vse gospostvo, tudi čez morebitne druge narode. Avstrija mora varovati ravnopravnost vseh narodov in ščititi šibke. Ta je njen namen; v tem obstoji njena moč. Bolje ko se bo Avstrija držala tega načela, trdnješe bo stala na svojih nogah, in toliko sposobnejša zaveznica bo nasproti drugim državam. V nasprotnem slučaju delala bi proti svojim koristim.

In zdaj preidimo na izjavo našega delegata. Odobril je težnjo (tendenco) zunanje politike, ki namerava ohraniti mir avstrijskim narodom ter storiti jih deležne onih dobrot ki so združene z mirnimi časi.

— Sprejel (akceptiral, ne potrdil) je trozvezo kot pospeševalko in zaščitnico miru. — Ni ugovarjal trozvezi, v kolikor je namenjena varovati mir ter koristiti državi v slučaju vojске; ugovarjal pa je posredno proti nji, v kolikor upliva škodljivo na izvišitev narodnih pravic nasproti Slovencev in notranji politiki. — Ravnal se je po tem takem popolnem v smislu naših gorenjih opomb. — Ni popolnem zavrgel trozveze, marveč priznal jo in posredno zahteval, naj se od nje, oziroma od zunanje politike, odluči to, kar ni neizogibno z njo združeno, namreč slab upliv na notranjo politiko, kolikor zadeva Slovence.

Zakaj ni pa obširneje govoril o jako žalostnem uplivu trozveze na položaj Slovencev v Avstriji? Zakaj se je izognil tej razpravi z izgovorom, da ni voditelja notranje politike navzočega v delegacijah?

Razprave v javnih zastopih se objavljajo nepopolno, ako se objavi samo obtožba proti vladi, ne pa ob enem tudi odgovor, ki ga vlada dá na razne obtožbe. Čitatelji političnih listov so pogosto zadovoljni, ako čitajo prav krepko in ostro obsodbo, katero je kateri poslanec izrekel proti vladi, in se ne brigajo za to, kaj je vlada na to odgovorila in kako je skušala pobiti izrečena očitanja. Merodajni krogi razmotrivajo pa take razprave navadno v celoti in pokladajo večinom glavno težo na vladin odgovor!

Recimo, da bi bil dr. Gregorčič na dolgo in široko opisoval krivice, ki se godé slovenskemu narodu v narodnem oziru, ter bi bil k sklepu, kakor je nameraval, naravnost pozval ministra zunanjih zadev, naj odgovori, ali pozna slabi upliv trozveze na narodni položaj Slovencev v Avstriji, in ali ga je volja na to delati, da se ta upliv odstrani, — kak odgovor bi bil na to dobil? Prvič, da minister ne priznava takega upliva, češ, ker ga ni; drugič, da mora odločno zavrniti tiranje notranjih zadev pred delegacije, posebno ko ni navzoč on, ki edini ima dolžnost in pravico odgovarjati na take

pritožbe. Pritožba bi bila torej komaj izrečena in že tudi zavrnjena in sicer na tak način, ki bi merodajnim krogom zadostoval, dasi bi se ne bil odgovor niti od daleč dotaknil navedenih posameznosti. Na tak način zavrnil je tudi tržaški delegat Luzzatto izjavo prof. Spinčića.

Kazalo je torej, izjavi tako obliko dobiti, ki bi izrazila, kar je Slovenec na srečo, a ki bi zabranila ministru, podreiti to, o čemer se je delegat pritožil. Tako obliko v resnici nahajamo v Gregorčičevih besedah, ki navzočega ministra zunanjih zadev oprosčajo odgovora, a ki pri tem povedo to, kar je delegat hotel reči. Kakor smo izvedeli, opazili so namen Gregorčičeve stilizacije tudi drugi konservativni delegati iz poslanske in gosposke zbornice ter so se izrekli povsem pohvalno o njej. S tem pa ni rečeno, da to je najbolje ali da s tem je vse končano. V delegaciji se je slišal v tem oziru prvi poskus, prvi skromni glas; na naših poslancih je zdaj, da to nadaljujejo v državnem zboru, kjer je Taafe pričujoč in se dá z njim govoriti.

Gregorčičeva opomba, da voditelj naše notranje politike ni v delegaciji navzoč, ima pa še drug pomen, s katerim bi se morali baviti delegati ali poslanci vseh narodnostij. — Ko so Madžari v svojem budgetnem odseku in v glavnih sejah razpravljali razne točke dnevnega reda, bil je razen dotičnih skupnih ministrov vedno še kateri ogerski minister navzoč. Večinoma so se udeleževali razprav h kratu trije ogerski ministri: predsednik Szapary, domobranec Fejervary in finančar Wekerle, ki niso le sedeli in poslušali, marveč tudi odgovarjali na dana jim vprašanja ter pojašnjevali reči, kolikor nje zadevajo. Če je to pri Madžarih, zakaj bi ne bilo tudi pri nas? Upravni predmet, katerega se je dotaknil dr. Gregorčič, kaže, da so stvari, ki segajo ob enem v zunanjo in notranjo politiko, katere torej treba sočasno obdelovati. To pa ni mogoče, ako nista oba zastopnika navzoča, in tedaj se zgodi, da se zavrne stvar v državni zbor, ako se o nji govori v delegaciji, in zopet v delegacijo, ako se o nji govori v državnem zboru, in da ni nikoli mogoče stvari vsestransko pretresati. Kar imajo Madžari, mora se dati tudi nam; drugače smo mi vedno na slabšem.

S to mislijo strinja se tudi zahteva grofa Falkenhayna, ki je v proračunskem odseku avstrijske delegacije predlagal, naj se povabi k sejam tudi avstrijski finančni minister Steinbach. Predlog je sicer padel, ker ni bilo posebnega povoda k temu, ali načelno je predlog jako pameten in uvaževanja vreden.

DOPISI

Iz Podgore, 1. novembra. — Zadnja številka „N. S.“ omenila je, da je odšel iz Podgore na Špansko bivši delovodja v naši papirnici gosp. Ivan Uroda, ki je 22 let živel med nami. Kakó priljubljen je bil ta mož v Podgori, dokazuje nam njegovo slovo od podrejenih ml delavcev in delavk. Masikomu je igrala solza v očeh, ko se je poslovil od odhajajočega dobrotnika. Dobrotnika, rečem, ker prav to lastnost so zlorabili njegovi nasprotniki, znani lahonski hujškači in nemirneži, ter črnili in obrekovali ga pri vodju, da bi se sami bolje prikupili. Dosegli so svoj namen kakor vselej, ko treba potlačiti in s poti spraviti kakega neljubega Slovenca ali Slovana. Gospod Uroda je bil nakrat odstavljen kot delovodja, v kakoršni službi je posloval 22 let, izročeni mu je bil drugačen, njegovi o sebi in njegovim zmožnostim manj časten posel, kot delovodja pa je bil nastavljen mlad Nemec, ki se v sposobnosti za ono službo z njim niti od daleč ne more primerjati. Gospod Uroda je bil v svojem poslu strokovnjak, kakoršnih je malo; v tem oziru ima tudi takó izvrstna sprčila, pa svojem vedenju v zasebnem in društvenem življenju je pa takó odlični mož, da bi ga vsaka tovarna rada z vsemi štirimi sprejela v svojo sredo.

In takó se je prigodilo, da mu je papirnica v Bilbao in Španskem (kjer dela že mnogo Hrvatov in Slovencev) ponudila službo delovodje z veliko večjo plačo nego v Podgori; vrhu tega mu je poslala 200 gld. v zlatu za pot. Ni čuda, da je mož sprejel to službo, ker mu v podgorski papirnici že ni bilo več prestat, kajti videl je, kakó dosledno se tu potiskajo v kot domačini. Lah in Nemci pa povsod protežirajo, tudi če tega ne zaslužijo. Tu se ne gleda več na korist tovarne, ker tirati se je začela narodnostna politika v škodo domačemu prebivalstvu. V tovarni našlo je zavetja in kruha že toliko Lahov, katerim je okraj za slovenke novice ustanovil laško šolo, dasi nihče ni tukaj stalno naseljen in nihče ne plačuje davkov; ako papirnica danes pogori, jutri zapustě vsi Lah in Nemci Podgore, laška šola pa ostane prazna. Vsled takega postopanja naše papirnice, ki daje tujcem vso prednost pred domačini, zrastle je Lahom greben še takó daleč, da pristevajo Podgoro že k svoji zemlji, kjer smo mi Slovenci — tujci. Da take razmere delajo med domačim slovenskim prebivalstvom slabo kri, da vzbujajo opravičeno nevoljo in razdraženost, to je samo

po sebi umljivo. A ker je uprav papirnica ognjišče takim nenaravnim odnošajem, ki bi utegnili imeti slabe nasledke, kličemo merodajnim krogom: Glejte, kaj delate! Ako se kaj zgodi, bo ogromna večina krivde na Vaših ledjih!

Rekli smo, da g. Uroda je posloval 22 let v podgorski papirnici. On vé torej najbolje za prednosti in napake naše papirnice in njenih izdelkov; pozna pa tudi najboljše one tvrdke, ki so kupovale papir v Podgori. Naš papir je šel namreč največ v prekomorske kraje, v Afriko, v Malo Azijo, v Carigrad in na Balkan sploh, a tudi v obé Indiji itd. Toda ta kupčija je začela pojmati, ker je konkurenca prevelika. Kaj bo pa odslej, ko bo g. Uroda, ki vse vé in zna, delovodja tekmovalnega zavoda v Bilbao ob Sredozemskem morju? Ali ne bo skušal iz mnogih krajev izpodriniti papir iz podgorske papirnice? Naravno!

Kaj bo sledilo iz tega? Da pojde podgorska papirnica čedalje bolj rakovo pot in polom utegne nastati mnogo prej, ker lahko je mogoče, da konkurenca iz Bilbao uniči vso našo kupčijo v orijentu. In koliko ljudi, koliko rodbin izgubi s papirnico vsakdanji krnh?!

Prosimo slavno naše županstvo, da se krepko postavi v bran tej ledeni sapi, in pa takej politiki, ki se je ugnedila v naši papirnici, s primernimi koraki pri glavnem ravnateljstvu na Dunaju. Slavno uredništvo pa prosim, naj pošlje tjejak en iztis one številke, v kateri bo priobčen ta opis.

Iz Dornberga, 1. novembra. — „Nova Soča“ je o svojem času naznanila, da se snuje pri nas ženska podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ za Dornberg in Prvačino. Zdaj pa moremo naznaniti slovenskemu svetu, da ta podružnica je že pravoveljavno ustanovljena. Odbor se je takó le sestavil: predsednica Josipina Bizjak, namestnica Alojzija Mozetič (v Prvačini), denarničarica Marijana Ponkli, tajnica Amalija Jelšček, odborniki Franciska Mrevlje in Katarina Kerševan; namestnice so pa: Lucija Sinigoj, Ivana Sinigoj in Franciška Brček.

Podružnica šteje že zdaj 39 letnic in 35 podpornic; doslej je nabrala 45 gld. 30 kr. — To število gotovo še izdatno poskoči, ker žene in dekleta v Prvačini in okolici doslej niso še pristopile v oni meri, kakor pričakujemo; vemo pa, da se to prav kmalu zgodi.

Takó hoče torej tudi ženstvo v Vipavski dolini stopiti v narodno-delujoči krog, da i ono pripomore po svojih skromnih močeh k boljši prihodnosti ljubljenejega naroda. Naj bi se na tak način obudilo k narodnemu delu vse ženstvo širom cele Slovenije. Na delo, ker časi so resni!

Z dežele, 2. novembra. — Slišal sem praviti, da nekatere občine v goriški okolici so se pritožile naravnost pri trgovskem ministerstvu proti premnogim pomankljivostim z ozirom na jezikovno enakopravnost pri goriški pošti in brzojavu. Te pritožbe so menda nekaj pomagale. Ako ne, pritožimo se zopet, pritožijo se vse občine, dokler ne dosežemo v polni meri svojih pravic.

Pa tudi v nekem drugem oziru bilo bi potrebno, da bi se pritožile vse občine goriškega sodniškega okraja. „Nova Soča“ se je že večkrat po pravici pritoževala, da vsi napisi pri obeh sodiščih v Gorici so postavljeni le v laškem jeziku. Nam Slovincem ne privošči se niti toliko, da bi se nam povedalo v našem jeziku, kje se nahaja ta ali ona pisarnica, kje je zapisnik, kje ta ali oni preiskovalni sodnik, kje dverana za obravnave. Vse je le laško! Kakó je mogoče trpeti tako preziranje slovenske dvotretjinske večine v deželi? Zakaj se nam Slovincem obtežuje poslovanje pri sodiščih?

Take odnošaje treba je odpraviti. Menim, da v to ni nihče drugi poklican v prvi vrsti nego naše občine, ki naj bi se obrnile s pritožbami naravnost na ministerstvo.

Politični razgled

Ravnopravnost. — Omenili smo že razpor, ki je nastal med vlado in opavskim občinskim svetom, kateri se je odločno branil, razglasiti navedbe zoper kolero v nemškem in češkem jeziku. Vlada se je menda ustrašila upora Nemcev in zato zapustila načelno stališče, opirajoč se na zakon in ustavo, ter sama izdala dotične navedbe v nemškem in češkem jeziku. A tudi to ni ugajalo županu opavskemu. Dal je pod razglasilo natisniti s a m o v nemškem jeziku doslavek: Ta navedba se razglašajo po nalogu vlade. S tem je župan pokazal, da odklanja odgovornost za česki tekst, da ne mara češkega uradovanja, čeprav je češčina v Opavi navaden jezik. — O toliko preklicani §. 19. drž. osn. zak. Kako se smejo iz tebe norčevati i — Nemci!

Levičarji in nacionalci. — Levičarji niso jedini v tem, kako postopati gledé razpusta liberškega občinskega sveta. Chlumec, Kopp in nekateri drugi so odločno zoper vsako skupno delovanje z nacionalci v tej stvari, ker se bojé, da bi s tem kompromitirali svoj tudi ne preveč trdni avstrijski patrijotizem. Nekateri drugi nemški veleposelniki ne marajo ničesar slišati v nacionalcih, še manj pa so voljni prati liberške prusjake, katere je ime-

nocal „Pester Lloyd“ „österreichische Trottel mit der preussischen Pickelhaube“, ker so poslušni Avstriji, čeprav Nemci. Plenar pa je voljan potrditi tudi pri tej priliki solidarnost vseh Nemcev tudi pri rečeh, ki so velezdajski pobarvane, in se poteza za to, da bi levica interlovala vlado skupno z nacionalci, ki to zahtevajo kot dokaz levičarske nedolžnosti gledé razpusta. Ker pa je odpor proti temu velik, interpelovala bo najbrže vsaka stranka za se. Vsporedno bodeta marširali, pobiti pa bodeta skupno. Liberce — hondskevi spomenik, to karakterizuje stebra monarhije.

Škandal v dunajskem občinskem svetu. — Dunajski občinski svet je zvel, da se razpusti. Opozicija je odločna in neustrašna, v kritiki pa brezozirna in neusmiljena. Liberalna večina čuti, da ji kmalu odzvojni in zato postaja nasilna ter s'ušča uličiti opozicijo z vsemi sredstvi. V zadnji seji ni dal župan govoriti dr. Luegerju; ta je županu prettil, da bo svojo samovoljnost še obžaloval, na kar ga je župan izključil za štiri seje. Vsled tega so vsi protisemiti zapustili doravno in se ne bodo sej udeleževali, dokler bo Lueger izključen. Meščanstvo je silno razburjeno in vse zahteva, naj se razpusti občinski odbor.

Čegava je Dalmacija? — O tej reči začel je bil med italijanskimi časopisi jako rezek peresni boj. Jako pametno pa je posejala v ta boj milanska „Perseveranza“, ki je priznala brez ovinkov, da Dalmacija je slovenska, oziroma hrvaška dežela in da spada k svoji materski zemlji — kraljevini hrvaški. — Proti „Perseveranzi“ se je oglasil „Dalmata“ z neskončno konfuznim člankom, dokazujejo političnim slepem, da Dalmacija je italijanska dežela. Naravna posledica je potem seveda ta, da spada k Italiji, kakor je nedavno soglasno izjavil mestni zastop v Benetkah, ko je potrdil izvolitev uvelega starašine dr. Ivanoviča, češ, da on v Benetkah ni tujec, ker je doma iz italijanske pokrajine Dalmacije. — „Dalmata“ se je nautudino pridružil tudi naš „Corriere“ ter na uvodnem mestu ponatisnil njegova nespametna modrovanja. Pastimo jim to veselje!

Gosposka zbornica našega državnega zbora dobila je 20 novih članov, katere je cesar imenoval dne 1. t. m. Nemški levičarji od veselja poskakujejo, ker devet novih udov so njeni odločni pristaši. Na slovenskem jugu je doletela ta čast le predsednica deželnega zbora grofa Vojnoviča. — Podpredsednikom je imenovan knez Alfred Windischgrätz.

Znamenito posvetovanje vršilo se je 1. t. m. v Pragi; udeležili so se ga narodni zastopniki vseh strank v zemljah češke krone. Po mirnem in stvarnem razgovoru, ki je trajal 4 ure, sprejeta je bila soglasno naslednja resolucija:

„Zastopniki strank s Češkega, Moravskega in Šleskega, deležni pri tem posvetovanju, stojiči na svojih že od nekdaj zagovarjanih načelih, ki merijo na to, da bodo dežele češke krone primerno zastopane v svetovalstvu krone, da se volilni red pravilno prenaredi, da se v eseh deželah češke krone izvede narodna enakopravnost in da se samouprava razvija, proučajo, da so pripravljene odločno in složno braniti ta načela in delovati za njih dejansko izvršitev in poštevanje za uspešno delovanje v teh smerih kot umestno, da bi se v teh zadevah od vseh deležnih strank težilo po skupnem sporazumljenju.“

Tu izjava je velikega pomena v naši notranji politiki, katera dandanes najhujše ječi pod težo češkega uprašanja. Ker je to posvetovanje velike važnosti, povrnemo se k njemu v prihodnji številki.

Bismark. — Bivši nemški kancelar, ki se sedaj na svojem posestvu dolgočasi, blagovolil je nekemu novinarju, Maksimilianu Hardenu, povedati svoje mnenje o nekaterih uprašanjih in storil je to z vso tisto brezozirnostjo, ki je bila vedno neka posebnost njegova. O Poljakih na Nemškem in o imenovanju Poljaka Stablerskega nadškofom Poznanjskim izrekel je Bismark zelo ostro s'ldo. Ni novinarjev ugovor, da je Stablerski gorovil že večkrat o nerazrušni udanosti nemških Poljakov, rekel je Bismark: „To pesem poznamo! To je začetek, da se umiri svet. Tudi Ledochovski je takó delal, a moj naslednik me sedaj posnema tam, kjer sem jaz zaočil. Stablerski je bil eden najhujših nasprotnikov za časa kulturnega boja. Z njegovim imenovanjem vzpodbolila je vlada poljsko pohlepnost in tegu ne prenese tisti nasilni življi, ki žele obnoviti poljsko republiko. Ako pravijo, da ne hrepene za tem, jim nihče ne veruje. Prijazni so, ker upajo, da pobijemo Ruse in 7½ milijona Poljakom — večjih tako ni — povrnemo vse ozemlje Malorusov in Belorusov. Miru in spravi s sodeležani smo potrebni, a poljske republike nesrečnega spomina ni treba obnoviti, to pa je zadnji konec vsega poljskega delovanja. — Rusija je ljubizniva z Italijo, z Avstrijo, s papežem, celo z Rumunsko in Francijo, a le zato, da premagata notranje homatije. Car sam ne misli na agresivno (napadavalno) postopanje niti v Evropi niti v Aziji: če bo pa videl, kako Nemčija podpira Poljake, pa morda udari. Sicer pa je za nemške interese vse jedno, če si Rusija prisvoji Carigrad. Kdo vé, kako bi Francija prebila tako izkušnjo, saj časih je imela posebne želje v orijentu. — O notranjem položaju rekel je Bismark: Sedanja vlada misli, da hodi po pravih potih, ker jo nekatere stranke podpirajo, a te stranke so s sedanjimi razmerami nezadovoljene in zato, da bi oškodile državo ustanove, podpirajo vlado. — Bismark povedal je tudi, da sedaj ne pojde v parlament, ker mu kot vojaku ne kaže delati

vladi opozicijo, zlasti ker so sedanji krmilarji tako drobni, da se povsod zapazi oseba rladarjeva. To je za monarhično idejo nevarno, če vladar, tudi iz najboljših namenov, prevečkrat v javnost stopi, boj s „slamnatimi možmi“, pa Bismarka ne mika.

Italijanski ministri potujejo po deželi in razkladajo voličem program nove vlade. Glavno pozornost obračajo na trojno zvezo, na italijansko vojno in na finančne razmere in v glavnem so si vsi govori jednaki. Minister zunanjih rečij, Brin, govoril je v Turinu. Po njegovem mnenju želé vse evropske vlade mir in vse države se oborožujejo le zato, ker je mčuna vojska največje zagotovilo miru. Že Cavour je rekel: Najbolj zanesljiva zastomba vsakega naroda so močni bataljoni in dobri zavezniki. To velja tudi danes. Italija si je pridobila prijateljev in zaveznikov, ki jej zaupajo in na podlagi teh alijanc vodilo bo mirovno politiko. — V istem zmislu govoril je na Siciliji minister javnih občil Finochiaro Aprile in se posebno potoeval za to, da ni znažati italijanske vojske, ker bi bila Italija sicer nevažen in nezanesljive zaveznik ter bi popolnoma osamljena zapadla sovražnikom.

Bolgarka sobranje — Učeraš teden začela se je tretja sesija bolgarskega sobranja. Otvoril jo je Koburžan sam in po vzgledu drugih vladarjev čital prestolni nagovor, v katerem je trdil, da vlada v deželi uzoren red, mir in splošno zadovoljnost. Na to je bahato in z jasnim namenom, imponirati preprostim narodnim zastopnikom, pripovedoval o svojim potovanju po Evropi, o srčnem vzprejemu pri mogočnih vladarjih in o živih simpatijah, katere si je bolgarski narod pridobil pri vseh naobrazenih narodih in njihovih vladah, katere vse želé, da bi Bolgari zmagali v borbi za svoja prava in za svojo seobodo. Naglašal je tudi, kako naklonjen je sultan bulgarskim težnjam, ker je vsprejel v posebni avdijenci Stambulova in poslal risokega doslojastneenika na prvo bolgarsko razstavo, kar je baje dokaz prijateljstva, katero veže sultana in Koburžana. — Končno poveljeval je Koburžan še razstavo v Plodivju, omenil raznih predlog, katere bode rešiti in prav na zadnje tudi povedal, da bode treba na posodo dobiti 145 milijonov frankov. — O umorjenih rodoljubih, o žrtedah firme Koburžan-Stambulov ni črtil mož črniti ni besede.

Domače in razne novice

Cesarsko potrdilo je podeljeno načitu razdelitve občinskih zemljišč doljanskih in tolminski županiji.

„Rinnovamento“ nastopi s prihodnjo številko novo dobo svojega življenja. Uredništvo je namreč sprejel odlični pisatelj in pesnik, ki bo na vsako stran kos težki nalogi, katero si je postavil imenovani list. Kdor dobi list na ogled in da more žrtvovati 5 gld. na leto, naj ga nikar ne vrača. Ako je pa kdo nepremožen, a da bi list rad čital, naj se kar oglasi in naročnina se mu zniža. — Tudi upravništvo je prešlo v druge roke. Zató bo tudi na to stran zanaprej vse v najlepšem redu.

Radodarni doneski. — V „Sloginih“ učnih zavodih vzgaja se v narodnem duhu že čez 340 otrok, ki se s pomočjo požrtovalnega slovenskega rodoljubja ohranjujejo takó rodni slovanski materi. Teden za tednom izkazujemo odlične svote, katere prijatelji naše mladine polagajo na narodni žrtvenik. Kdo z zadovoljno slastjo ne prebira teh izkazov?

Danes pa nam je izkazati lepo številce darov, katere so nam poslali vrli naši češki bratje iz Opave na Šlezkem, kjer se češki manjšini še huje godi v trdi borbi z nenasitnim germanstvom nego nam v Gorici z italijanstvom. Z velikim veseljem in z iskreno hvaležnostjo beležimo te darove, ki nam prihajajo s slovenskega severja, kjer je narodni davek za domače potrebe gotovo velik. A da so se spomnili tudi nas in naše trde borbe za svoj narodni obstanek tu ob Soči in Adrijii, to kaže, kakó živo planti v njihovih srehi slovanska uzajemnost in ljubez. Darovalci so pa naslednji: V. Hrubý, c. kr. náměstek státního zástupce 1 gld. — Prof. V. Prasek 1 gld. — P. Janeček, c. kr. berni inspektor, 1 gld. — Rud. Hill, urednik, 1 gld. P. Alois Vysoužil, kat. kněz rádu Minoritů, 1 gld. — I. Celeda, kupec, 1 gld. — Dr. R. Dubový, odvětník, 1 gld. — Prof. Vincenc Kopr 1 gld. — Dr. Stratil, odvětník, 2 gld. — Dr. Kordáč 1 gld. — Dr. Ant. Mlčoch 2 gld. — P. Jan Kalab 1 gld. Drd. E. S., ki je darove nabral, 1 gld. —

Jiméneš utlé naši mládeže srdečný dik vzdáváme slechetným bratrům Čechům na severní slovanské stráži. Sami trpíce máte účastenství v utrpení našem v tuhém boji proti záplavě nepřátelské. Jen nadále navzájem se milujeme, pak at' nás třeba celý svět nenávidí!

Dalje so darovali: A. J. v V. 2 gld. — Anton Savnik v Biljah 2 gld. 50 kr. — Slovenec na otoku južne Dalmacije 2 gld. — Goriška Slovenka nabrala pri prijaznih Gorjancih (v Dolenji Trebušii) 3 gld. — Prof. A. Santel v G. 2 gld. — Trgovec A. Koren v G. 1 gld. — P. M. v G. 1 gld. — Notar Jos. Kavčič v G. 1 gld. — V Tolminu so zložili „korajzni fantje“ 2 gld. — Birmanci v Prvačini zložili so za narodno vzgojo ljubih tovarišev in tovarišic v Go-

rici 2 gld. 50 kr. — „Pri Luki Brelihu v prijaznem Podmencu nabrali imeniti tolminski kvartet“ in „adutovci“ 4 gld.

Podružnici Sv. C. in M.: Društveniki na poti od Zanca v Cerčno 2 gld. 22 1/2 kr. — V pušičah 40 kr.

Za otroški vrt v Ločniku: Biljenc na Dunaju 1 gld. „po poravnani barufi“.

Koncert goriške ženske podružnice sv. C. in M. bo 13. t. m. v prostorih „Goriške Čitalnice“. Ti koncerti se se Slovencem zelo priljubili deloma radi tega, ker se vodstvo vedno trudi, da bi ponudilo obiskovalcem kaj novega in izbornega, deloma zaradi uzvišene namena samega. A če je bil druga leta trud za priredbo teh koncertov velik, je letos iz umevnih razlogov izreden. Najplemenitejšje rodbine in posamezne osebe tekmujejo letos, da bi po možnosti pripomogle v to, da bi bil koncert sijajen, izreden; vsakdo si šteje v dolžnost in čast, da sodeluje pri koncertu, kateremu je namen toli plemenit, uzvišen.

Iz obširnega programa, ki je pred nami in se bode v kratkem razpošiljal po mestu in deželi, razvidimo, da je blag gospod sestavil v to svrhu poseben prolog v vezani besedi. Pesmi, ki so povsem nove, se že zdaj pridno učijo in obetajo poslušalcem velik užitek; sploh je pa obilo skrbljivo, da ne bode program jednoličen. Za moškimi zborom pride na vrsto prolog, potem duet iz Smetanove opere „Prodana nevesta“ za glasovir in harmonij; na to sledi Stritarjev prizor iz kmečkega življenja „Oderuh“, ženski zbor, dvospjev s premiljevanjem na gosli, glasovir in harmonij, mešan zbor in čisto nova gledališka igra v jednem dejanju „Popolna žena“. A vmes priredbe se — prvokrat na goriškem odru — žive podobe.

Že ta program sam na sebi je tako zanimiv, da se nedeželi tega koncerta vsakdo, kdor le more. In požrtvovalnost plemenitih gospá in gospodov, ki sodelujejo, zahteva, da se v velikem številu zberemo 13. t. m. v čitalnični dvorani. A če imamo pred očmi uzvišen namen temu koncertu, onda smo uverjeni, da se ga udeležijo vsaki zaveden Slovenec iz mesta in okolice ter da radostno položi svoj dar na narodni žrtvenik.

Rojaki, pokažimo zopet jasno in glasno, da smo zaveden narod in ne dopuščamo nikomu, da bi se šalil s tem, kar je nam sveto.

„Goriška ljudska posojilnica“ je imela meseca oktobra 6.817 gld. in 61 kr. dohodkov, 6.725 gld. in 18 kr. pa stroškov, tedaj 13.542 gld. 79 kr. prometa. Vsega prometa je bilo letošnje leto 87.002 gld. in 45 kr. Uradne ure so vsako nedeljo, ponedeljek in četrtek od 11. ure naprej. Uloge se obrestujejo po 4 1/2%. Opazko v 42. „Nove Soče“, da ni noben večji denarni zavod priskočil posojilnici na pomoč, treba je napraviti. Ravnateljstvo naše posojilnice se je namreč pred kratkim časom obrnilo do „Mestne hranilnice ljubljanske“ za neko svoto, ktero je tudi precej dobilo. Čast vrlenu narodnemu zavodu ljubljanskemu, ki nas je začel podpirati!

Znanstveno potovanje. — Gospod Ivan Bolle, ravnatelj c. k. kmetijsko-kemičnega poskušališča v Gorici, se je podal 3. novembra v znanstvenih zadevah v Indijo, na Kitajsko, Japonsko in v združene severoamerikanske države, da bo tam proizvedeval o tistih kmetijskih strokah — in zlasti na Kitajskem in Japonskem o svilorjeh — ki se dajo za naše razmere uporabljati. Avstrijska in Ogerska vlada ste dovolili podporo za to potovanje. Za dobo, dokler ne bo gospoda Bolle-ta nazaj, izročeno je vodstvo poskušališča pristavu gospodu Tomažu Fröhauferu.

Hranilnici imamo v Gorici dve: poštno in ono pri „Montu“. Te dni smo pa kar nakrat ugledali nasproti gledišču nov velik napis „Cassa di risparmio“ (hranilnica), kar nas je nemalo iznenadilo. Zadnji „Rinnovamento“ se je oglasil s prav krepkim člankom ter protestoval proti zlorabi nezakonitega imena, kajti goriška „Società cooperativa“ nima pravice nositi imena „hranilnica“, ko ne more zagotoviti takega poročstva, kakoršno se zahteva od hranilnic. Članek v „R.“ je temeljit. V vodstvu tega denarnega zavoda so štirje židje, namreč: dva Dörflesa, Pavia in Mörpurg. No, goriškim Lahom ne zavidamo, ako hoté zlezti povsem v židovske kremplje!

Strupene gobe so bile že neštivilokrat vzrok groznejši smrti posamičnikov in celih rodbin. Zategadel se vselej priporoča velika pozornost pri nabiranju jedilnih gob. Kdor jih dobro ne pozna, naj ne nabira jedilnih gob. — Pretekli teden sta dve ženi prinesle iz okolice strupene gobe na goriški trg, kaj bi bilo, ko bi kdo jedel one gobe? Pozor torej!

Kromberški vodovod. — Pri goriškem glavarstvu imela se je vršiti 24. oktobra nova obravnava o znani zadevi med grofom Alfredom Coroninijem in goriškim mestom zaradi kromberške vode. Ker pa pravni zastopnik goriškega mesta dr. Frapporti ni mogel do takrat proučiti vseh spisov (bil je namreč več časa na tujem in se je vrnil še le pred kratkim), zato se je obravnava odnesla na nedoločen čas. Le toliko nam je omeniti, da dr. Frapporti je uprašal grofa Coroninija, če bi ne hotel po-

nuditi mirnega sporazumljenja v prepirnej zadevi. Grof C. je pa to odklonil, ker nekaj podobnega je on storil že l. 1890., kar se je pa bilo z velikim hrupom razbilo v javni seji mestnega starišinstva. Zaradi tega g. grof ne stori od svoje strani nobene koraka, ampak bo mestni zastop moral previdno skrbeti za to, da mirnim potom reši to uprašanje, ki se vleče brez konca in kraja, meščani pa trpimo in zdihujemo po dobri pitni vodi.

V Ločniku bodo imeli kmalu občinske volitve. „Legovci“ se pripravljajo z vso močjo, da bi zmagali. Kolikor poznamo razmere, reči smemo, da se jim ta namon ne posreči, ker naši možje ne bodo držali križem rok, ker pokazati hočejo, da jih ni tako malo, kakor bi pri „Legi“ in „Corrieru“ radi videli. Opozarjamo pa vse slovenske volilce v ločniški županiji in v sosesčini, naj gredo prav gotovo do zadnjega moža na volišče za ono listo, katero jim naznajo naši ločniški prijatelji.

„Corriere“ se že mnogo repenči zaradi teh volitev. Znani hujskač, ki bi se rad kot častitljivi oče starašina vozil na svojem vozičku k sejami v občinsko bišo, obira preč. g. dekana in obrekuje, da bi omajal njegov ugled in upliv na volilce. Toda zaman ves trud! V Ločniku večina prebivalstva dobro vé, kje mu je iskati pravih svojih prijateljev in dobrotnikov in kje so le hujskači in kričači. Da je to res, pokažejo volitve!

La Patria del Friuli, ki izhaja v Vidnu, ima v naših krajih več dopisnikov, ki izlivajo svojo zolč tam čez mejo, ker je tukaj ne morejo takó, kakor bi radi. Neki dopisnik iz Gorice jadicuje tudi zaradi imenovanja dveh kontrolorjev pri pošti v Gorici, ker sta Slovenca. Dopisnik pravi, da sta prosila tudi dva Laha, ki sta pa ostala na cedilu, ker je neki slovenski poslanec deloval za slovenska prosilca. Konečno pripoveduje, da so „meščani“ nezadovoljni s tem imenovanjem. — Verjemo, da par kričačev ni zadovoljno z ničemer, kar je slovensko, a kdo se za to zmeni? Kedar slovenski uradniki na laški ogovor ne dajo laškega odgovora, tedaj pritožuje se, drugače pa nimate uzroka. Vedite, da goriška pošta in brzjav služita večjemu številu Slovencev nego Italijanov, zato zahtevamo, da vsi uradniki morajo dobro znati slovenski jezik. Kdor se ga ne mara učiti, tak ne sme do nikake javne službe v Gorici! Slovenci morajo dobro znati najmanj po tri jezike, ako hoté dobiti javne službe; zakaj naj bi bila pri Lahih izjema?

Laž in obrekovanje je glavno orožje naših narodnih nasprotnikov v nepošteni borbi proti nam. Kakó daleč sega že njih predrznost, dokazuje sledeči slučaj: „Patria del Friuli“ v Vidnu je prinesla strupen dopis proti preč. g. dekani v Ločniku: vse, kar piše o njegovi cerkveni propovedi, je sama gola laž. Dalje piše, da tamošnji kooperator ni hotel krstiti nekega otroka na ime Ferruccio z razlogom, da ono ime se more dati le presličem. — Kolikor besedij, toliko lažij! Pomilovati moramo čitatelje, ki se takó grdo sleparijo s takim lažljivim berilom.

Iz Brd se nam piše: „Preteklo nedeljo bil je ples v Gor. Gerovem. To noč pobili so šolska okna. To že drugič. Sploh se zgodi vsaki drugi mesec kaka škoda ali nadlega pri tamkajšnji šolski hiši.

Tihotapstvo in razbojništvo sta si v rodu, pa prej ali slej prejmeta plačilo“.

Požar so imeli učeraj teden v Št. Mihelu pri Šempasu. Pogorela sta hiša in hlev posestnika Štruklja; hiša je bila zavarovana za 1000 gld., hlev pa ni bil zavarovan. — Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen; proti dvema fantoma je tudi že podana kazenska ovadba. Tak zločin vreden je najostrejšje kazni!

Ponarejeni petdesetaki se od časa do časa še vedno prikazujejo na dan, dasi je že več menjalcev prejelo zasluženno trdo plačilo za svoje sleparsko delo. — Pretekli teden so italijanski orožniki zgrabili v Ajti pri Gemoni (ob pontebški železnici) nekega Fr. Aita; ki je hotel menjati ponarejen denar petdesetak pri županu De Toma v O-zopu. Aita, je pred kratkim časom prišel iz Galicije, kjer je baje menjal več ponarejenih petdesetakov. — Pozor torej, kedarkoli dobimo (petdesetak) v roke. Nekateri se spoznajo v madjarskem tekstu, kjer je beseda „magyar“ pisana „magvar“ ali pa „magiar“. Sicer pa se ponarejeni petdesetaki spoznajo tudi po barvi in papirju, ako jih le količkaj dobro pogledamo.

Trtna uš ali filoksera čedalje huje grozi našim vinogradom. Kras je skoro že ves okužen, a zanemala se je tudi že na vipavsko stran. Imamo jo že v dornberški županiji in menda tudi že drugod. — Do najnovejšega časa je še prizanesla doljnemu Krasu, toda nedavno so jo zasledili tudi v vinogradu Marka Ozbiča v Sežani. — Treba se je torej pripraviti na resen odpor proti temu sovražniku našega vinarstva, ki je večini naše dežele glavni pridelek. O sredstvih proti temu nesrečnemu usiljivcu smo že mnogo govorili, a tudi v raznih knjigah in časopisih nahajajo se dobri pouki o tem predmetu. Na delo!

V Zagrebu vršila se je 19. okt. instalacija vseučiliškega rektorja dr. Pliverića. Po slavnosti zbrala se je akademična mladež v dvorani „Kola“ na komers. Čulo se je več lepih in navdušenih zdravic, iz mej katerih omenimo slušatelja vseučilišča g. Radića, ki je napil domovini, odvetniški koncipijent in pesnik hrvatski dr. Harambašić nazdravil je hrvatski mladini, časnikar gosp. Kristan Slovincem. Odposlali so se brzozjavni pozdravi drž. poslancema in delegatoma Spinčiću in Eimu in uredništvu „Gazette diplomatique“ v Parizu, ki donaha večkrat simpatično pisane članke o hrvatskih zadevah.

Tržne cene. — Kolonijalom cena raste, zlasti kavi, ki se zdaj prodaja: santos 146 do 150, sandomingo in java 160, portoriko 176 do 184, cejlon in moka 185. — Sladkor 38. — Petrolj v sodu 16, v zaboju 5.40. — Maslo mrovo 80, kuhano 96. — Slanina (špoh) 56 do 60 gld. kvintal.

Moka je pa jako po ceni in sicer: št. I. 14.30, II. 13.80, III. 13.00, IV. 12.30, V. 11.30. — Otrobi debele 4.80, drobne 4.20, zmes 4.70.

Gg. naročniki dobé s prihodnjo številko položnice političnega društva „Sloga“ v Gorici, s katerimi se morejo na društveno imé ulagati v poštno hranilnico kakoršnikoli zneski poštnine prosto. „Sloga“ mora skrbeti že zdaj za narodno vzgojo 340 slovenskih otrok; vrhu tega bo imela v kratkem za nove šolske prostore okoli 3000 gld. izrednih stroškov. Da ji bo mogoče izvršiti to svojo veliko nalogo, v to naj pomorejo slovenski rodoljubi po vsej domovini. Kdor koli more, stegne naj svojo rododarno roko ter pošlje, kolikor utegne, po rečeni položnici. Eno desetico gotovo vsak premore; dobra je tudi ta, ker veliko desetice dá lepo število goldinarjev. Ako pa kdo sam zdaj ne utegne nič žrtvovati za „Slogine“ zavode, dá naj položnico komu drugemu, ki bi jo utegnil porabiti. Položnice bi pa lahko porabile cele družbe, da pošljejo zložene novce. Ako je v družbi n. pr. deset oseb, vržejo naj vsaka nekaj novcev, ki se vložijo na „Slogino“ imé v poštno hranilnico. Zrno k zrnu pogača!

RAZNOTEROSTI

Košnja zelene krme — Praktične izkušnje so pokazale, da, ako je jasno, ima detelja zvečer v gorenjih delih mnogo več dušca, nego jutraj, da je torej bolj redilna. Zatorej je najbolje zvečer kositi deteljo za zeleno klajo, posebno če je vreme bilo ves dan jasno in gorko.

Grozna nesreča pripetila se je pretečeni petek v Tomačevem pri Ljubljani. Tridesetletna posestnikova žena Franca Blaž, ki je v lepi slogi s svojim možem živela, je nenadoma zblaznela in svoje tri otroke, štiri, tri in dve leti stare v Savo vrgla, ter tudi sama se vtopila. Ubogi mož je na mah sam ostal s petletnim fantičem.

Izvažanje hrvatskih opank. — Še pred malo leti bile so hrvatske opanke le malo poznate izvan Hrvatske. Danes poznajo jih v Francoški, Angleski in v Ameriki in v nekako modernizirani obliki nahajajo jih celo v svetovnih kopalnišči. Iz Reke izvažajo se čimdalje več hrvatskih opank preko morja. Za tako izvažanje treba je poseben način, kako se stisnejo opanke druga na drugo, da zauzamejo le malo prostora, ker drugače jih dotično društvo „Adrija“ na Reki, ki se peča s tem izvažanjem, neče sprejeti.

Nesreče na koroških železnicah. — Kakor se poroča, je načelnik postaje v Grabstajnu Karol Fellner, s samomorilnim namenom skočil pod vlak. — Isti dan nekoliko ur pozneje zadel je tovarni vlak na grabstajnskem kolodvoru ob nekoliko voz, stoječih na skladiškem tiru. Kurilec Kern iz Maribora padel je vsled tega s troja in se poškodoval tako, da je kmalu potem umrl. — Pri Ricarjevi vesi pa je povozil tovarni vlak neki voz; konj je bil usmrten. — Dve ženski sta namreč, vozeči se na semenj v Celovec, samolastno odprli cestno pregrado in prišli tako na železniški tir, ko je prihitel vlak. Ženski sta še imeli čas pobegniti, voz s konjem pa je vlak razdrobil.

Kosti — dober gnoj. — V kosteh je mnogo dušca in fosfornega kisleca in se zatorej dá iz njih napraviti dober gnoj. Kosti naj se denejo v kak star petrolejski sod in na nje ulije gorke vode,

potem pa sod dobro zamaši, da plini, ki se delajo, ne morejo uhajati. Čez en teden se prilije nekaj žveplene kisline in vse razpadejo v gosto kašo, katera je dober gnoj posebno vrtnim rastlinam. Če se kosti tako pobirajo, zaležejo veliko več, nego ako bi se prodale.

Kako se krote petelini. — Če sta na dvoriški dva petelina, ki se rada kavšata, zveži hujšemu z mehko volneno nitjo nogi. Nit mo a biti tako dolga, da lahko hodi, teči pa da ne more. Petelinu kmalu izgubi pogum in bode miroval tudi potem, ko na nogah ne bo več imel nitu privezane.

Madjarji so povsod prvi: povsod imajo prvo besedo, če tudi moremo mi mnogo še za nje plačevati. Nove zlate krome z madjarskim grbom in napisom so že dogotovljene, dočim bodo avstrijske izdelane še le koncem tekočega meseca. Madjarjem je bilo treba, seveda, poprej ustreči!

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 17.75 p. Meter (ca. 38 Qual. u. 600 versch. Farbe) — versendet roben-weise porto- und zollfrei die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 8

ZAHVALA.

Iz dna svoje žalostne in potrte duše zahvaljujemo vse svoje ljube sorodnike, drage znance in prijatelje, ki so spremili k večnemu počitku našo ljubljeno hčer oziroma sestro

FRANČIŠKO LISJAK,

bivšo učiteljico v Kojskem,

ki je po dolgi in mučni boleznimi mirno v Gospodu zaspala. Posebno pa zahvaljujemo p. n. učiteljstvo iz okolice, ki je polnoštevilno prihitelo izkazati ljubljeno pokojnici zadnjo čast. Bog povrni vsem!

Zalujochi ostali.

Na Saksidu, 25. okt. 1892.

Razstava v PARIZU

Zlata svetinja
Uspeh
zagotovljen
Poskusite, da se
prepričate

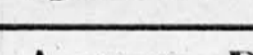
Tord-Tripe

mori miši podgane in krte

brez nikake nevarnosti za domače živali. Ta izdelek nima v sebi ne arsenika, ne strihmina, ne fosfora.

Uporaba lahka. Uspeh gotov. Cena: 50. kr. zavitek.

Zaloga za celo deželo Goriško - Gradišansko v drogerijah pri Ant. Mazzoli-ju v Gosposki in Vrtni ulici.

Anton Bortolotti

kamnosek

v ulici Treh Kraljev (Tre Re) št. 8 ima vedno v zalogi nagrobne spominke in druge izdelke iz kamna in marmorja. Cene zmerne.

V novi zalogi vin

ANTONA BREZEL-a

Za mesnicani (Morelli) št. 12

prodaja se vino I. vrste, teran iz Vižnjanja po 17 kr. liter, toda ne spod 56 litrov.

Obračati se treba do Antona Brezel-a na Tržaški cesti št. 11 ali pa v gostilno Al Sole za mesnicani.

Ono vino se prodaja na drobno po 28 kr. v gostilni Al Sole.

Velika 50 novčna loterija.

Glavni dobitek

75.000

goldinarjev

SREČKE PO 50 kr. priporočajo: A. V. Jona — S. V. Pincherle in A. Michelstädter & Comp. v Gorici.

1. decembra
žrebanje.

KATHREINERJEVA KNEIPP'OVA SLADNA KAVA

Neprekošen primesek navadni kavi.

Dobi se povsodi.

Pristna samo s to varstveno znamko. Sviri se pred ponarejanjem.

M. VALENTINČIČ

naslednik A. Riedl-a

v Gorici, za Mesnicami (Morelli) 9 izdeluje reči iz srebra in bron, cerkveno opravo, svečnike, svetilke, ostenzorije, ke-lihe itd. itd. Popravlja stare oprave s srebrom in pozlačenjem na ognju; izdeluje tudi kakoršnekoli strelivo vse po najnižjih cenah.

Najboljše sredstvo za

ŽELODEC,

katero želodec in opravi prebavnih delov života krepi in tudi odprti život pospešuje, je

tinktura za želodec,

katero pripravlja

Gabrijel PICCOLI,

lekar „pri angelju“

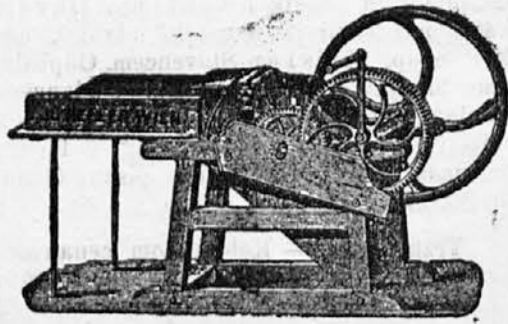
v Ljubljani na dunajski cesti.

Cena 1 stekl. 15 novcev.

Izdelovatelj razpošilja to tinkturo v zabojčkih po 12 steklenic in več. Zabojček z 12 stekl. stane gld. 1-36; s 24 gld. 2-60; s 36 gld. 3-84; s 48 gld. 4-26; 55 stekl. tehtna 5 kg. s poštno težo in režu gld. 5-26; 110 stekl. gld. 10-30. Poštnino plača vedno naročnik. Dobiva se v vseh lekarnah v Gorici in na Primorskem.

VINSKI STROJI ZA KMETIJSTVO

vinarstvo in moštarstvo

mlatilnice,
čistilne mline za žito,
izbiralnice,
rezalnice za krmo,
mline za sadje
tlačilnice za sadje,
tlačilnice za grodje in vino,

kakor tudi vsakovrstne druge mašine in razni stroji za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. itd. nove izvrstne konstrukcije razpošilja najceneje

Ig. Heller, Dunaj

2/2 PRATERSTRASSE 78.

Ilustrovani katalogi in zahvalna pisma v hrvatskem, nemškem, italijanskem in slovenskemu jeziku se pošiljajo na željo zastoj in frankovano.

Stroji se dajo na poskušnjo — jamči se zanje — pogoji so ugodni.

Cene so se znova znižale!!!

PAPIRNI KONCESIJI

v Gorici.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da prihodnji teden otvorim na Goriškem PRVO delavnico vsakovrstnih papirnatih izdelkov, ter pošljem svojega zastopnika z vzorci med svet, da se mnogi kateri lahko z naročilom prepriča o blagu, delu in ceni prvih izdelkov.

V zalogi imam že 18 VRST papirnatih vrč za vsakovrstno kolonijalno, drogerijsko in lekarniško blago. Cenike z vzorci pošljem brezplačno.

Nadejam se vsestranske podpore.

Z odličnim spoštovanjem
Ignacij Javoršek

Preskušena zobna sredstva.

Alveolar - Kapljice za zobe

Cena steklenici 50 kr.

Alveolar - Ustna voda

Cena steklenici 40 kr.

Alveolar - Zobna pasta

Cena škatljici 70 kr.

Razpošilja vsak dan po pošti glavna založba
Kreissapotheke - Korneuburg b. Wien.

SVARILO!

Usojamo si p. n. občinstvo uljudno na to opozarjati, da se naša

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava nikdar odprta

ne prodaja, temveč v belih originalnih zavitkih z modrim tiskom po 1/2 kg., 200 in 100 gramov z našim podpisom in varstveno znamko, ki je tukaj zraven.

Pazi naj se posebno na našo varstveno znamko, kajti občinstvo SE SKUŠA SLEPITI z vsemi mogočimi ponaredbami. Papir, tisek in besedilo se popolnoma ponaredi, samo podoba častitega gospoda župnika in naš podpis nimajo ponaredbe. Nikdo naj ne sodi o kakovosti Kathreiner-jeve Kneipp-ove sladne kave, če ni dobil pristne v zavitku z varstveno znamko, ki je tu zraven natisnjena.

Kathreiner-jeve
tovarne za sladno kavo.
Berlin - Dunaj - Monakovo.

Šest zlatih svetinj, častni križci in častne diplome

Grofa Géza Esterházy konjak,

kateri priporočajo slavni zdravniki, ima izboren okus, ne zaostaja prav nič za francoskimi izdelki in je poleg tega še za polovico ceneji.

POSEBNA ZNAMKA

COGNAC

dobiva se povsod

Naš konjak izdeluje se iz samega vina brez vsakovrstnih tujih primesil po francoskom načinu in je pri epidemičnih boleznih izborna varovalna sredstvo.

Ravnateljstvo

grofa Géza Esterházy tovarne za konjak,
Budapest VI. kültöz väci ut. 23.

Paris, Lipsko, Bordò, Berlin, Nizza, Brüssel.

Pazite pri kupovanju, ali je zamašek cel in ali ima užgan jasen napis „Grof Esterházy Géza“.

Sodna veččkov: Ta izdelek more tekrovati z vsakim prvim francoskim pridelkom.

Kdor hoče uživati dobroto edino prave ne na pol užgane in neslastne Kneipp-ove sladne kave (Kneipp-Malz-Kaffee) kupi naj jo le v rudičih četrteroglatih zavojih od Bratov Őz z varstveno znamko: podoba in ponovico. Mešana z

Őz - ovo kavo,

ki je pripoznano najboljšee in najizdatniše primesilo, dobi se pilajo, ki daje dodatno bobovo kavo, ki je ob enem zdravja, cenena in poleg tega redina.

BRATJE ŐLZ, BREGENC,

od preš. g. župnika Kneipp-a edino pooblašena tovarna za Kneipp-ovo sladno kavo v Avstro-Ogerski. Dobi se v vseh boljših prodajalnicah

SCHUTZ - MARKE.

Čudovite kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratniše žilodčne bolezni. Prav izvr-

stno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na uravni, proti črevnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadelžnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bite sreca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo same omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naroče in pošiljatve pa edino v lekarnici Cristofaletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis, v Ljubljani v lekarni U. pl. Trubczy G. Piccoli, in Lju d. Grečelna „pri Mariji pomagaj“; v Postojni v lekarni Baccarich, v Ajdovščini v lekarni Sapla, v Vipavi v lekarni Guglielmi, v Beljaku dr. Kumpf.

I steklenica velja 30 kr.
NB. Varovati se je treba marsikakih balzamo, katere sijožno oznanjajo in pripravljajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žice, da nastanejo lahko hudi in nevarni nasledki.

Dobra kava

le s KATHREINER-jevo

Kneipp-ovo

SLADNO KAVO

za primeso.

DOBIVA SE POVSODI.

Pred ponaredbami se sviri.